

СПРАВКА

**за приносите на предложената като хабилитационен труд
художественотворческа дейност**

на гл. асистент д-р Атанас Кръстев

НМА "Проф. П. Владигеров",

**представена на конкурса за академична длъжност „доцент” по
виолончело в направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“,
специалност „виолончело“ към катедра „Струнни инструменти”, ИФ
на НМА „Проф. Панчо Владигеров”,**

обявен в държавен вестник, бр.84 от 29.09.2020 г.

Като основен хабилитационен труд (от придобиването на образователната и научна степен доктор до този момент) са представени четири области на дейността ми като виолончелист (солова, камерна, записна и педагогическа).

Най-напред са разгледани подробно три солови изяви. **Приносните характеристики** на тези концерти (те са валидни и за останалите моменти в хабилитационния труд и за справката за цялостната художествено-творческа дейност) се свързват с **премиери** на значими български и чуждестранни произведения, с **разширяване на виолончеловия репертоар** у нас, със специалното **внимание към творби на националното ни звукотворчество**, с оригинални и задълбочени търсения в трактовката на солови концерти с оркестър, солови опуси и заглавия с пиано, както - и в камерните ансамбли.

I. СОЛОВИ ИЗЯВИ

1. Рецитал с творби за соло виолончело на: Йожен Изай – Соната, оп. 28, Луиджи Бокерини – Соната за виолончело и басо континуо, г. 15, сол мажор, Милчо Левиев – „Аусбург полка”, Петър Христосков – „Фантазия”, Георги Арнаудов – „Келс”, Емил Табаков – „Бис”,

Дьорд Лигети – Соната, Гаспар Касадо – Сюита (с участието на Август-Александър Попов), Софийски музикални седмици, Камерна зала „България”, 3 юли 2017

Соловият виолончелов рецитал е рядко явление в концертния живот и обикновено се изгражда само от произведения на един автор или – от от няколко крупни форми. Той е изпитание за изпълнителя с необходимостта от неотклонна енергия и несекващ поток на сценичното присъствие (без паузи и подкрепа на друг изпълнител). В дадения случай **приносите** на задачата (с още по-високи изисквания) са свързани с бързото превключване от мащаба на цикличната форма към миниатюрата и - в коренно различни стилове (в 7 произведения) . Подборът на музиката за виолончело почти изцяло от ХХ век (прозвучал за първи път у нас в този вариант) откроява по нов начин разнообразието на търсенията на българските композитори в едночастната пиеса (П. Христосков, Г. Арnaudов, М. Левиев, Е. Табаков) в контекста на творбите от Й. Изаи (Белгия), Д. Лигети (Унгария-Германия) и Г. Касадо (Испания). В програмата на концерта е и премиерното за България прозвучаване на Сонатата, g. 15, сол мажор за виолончело и basso continuo от Л. Бокерини (неизвестен у нас опус за соло чело и съпровождаща басова партия) – едно изключение и контраст (като епоха и стил с останалите заглавия), носещо присъщата за италианския майстор бравурност и красива мелодика, но - и познание за по-далечни корени на виолончеловото изкуство.

2. Премиера за България на Концерт за виолончело и струнен оркестър от Добринка Табакова със Софийски солисти, диригент Пламен Джуров, Софийски музикални седмици – зала „България”, 16 юни 2018

Поставянето на националната ни музика за виолончело в центъра на изпълнителските превъплъщения като **приносен момент** се свързва и с българската премиера на Концерт за виолончело и струнен оркестър от Добринка Табакова (10 години след първото му прозвучаване в Амстердам). Към постигането на инструментална театралност в него водят не само заглавията на частите: Turbulent (Бурно, Буреностно), Longing (Копнеж) и Radiant (Сияйно, Искрящо). Композиторският замисъл предвижда „изразителността на най-балансирания и чувствен струнен инструмент” да се „вгради в структурата на концерта: първата част като бурно море, самотен кораб в опит да пусне котва, лиричната , мечтателна

сърцевина на произведението в „Копнеж” и искрящото „възходящо навлизане в последната част” след предхождащия го „отзвучаващ шепот” (Д. Табакова). Реализирането на изключително виртуозната като инструментална техника и ритмически предизвикателства фактура в соловата партия, на сложния драматургически замисъл (преходи, обрати между вихрена динамика и съзерцание) като едно цяло между солиста, оркестъра и диригента получиха адмирациите и на авторката, която присъства на концерта и оцени изпълнението като нов, убедителен и впечатляващ прочит.

3.Премиерно изпълнение за България на пиеси и сонати за виолончело и пиано от Камарго Гуарниери – Соната № 1, “Ponteio” и Танц, Лусиано Галет – Елегия оп. 3 и Бразилски танц, Ейтор Вилла-Лобос – Малка сюита, Клаудио Санторо – Соната № 3 (Рецитал за виолончело и пиано в рамките на Първия фестивал на бразилската музика), пианист - Виктория Василенко, зала на НМА, 7 ноември 2019

В списъка на **приносни премиери** за България се нарежда и Рециталът, съставен от бразилски произведения за виолончело и пиано. Овладяването и автентичното представяне на непознатите у нас творби се опира на отдавнашната ми свързаност с бразилската музикална култура като гостуващ солист и камерен изпълнител в тази латиноамериканска страна. Изборът на произведенията обхваща периода от 1913 до 1951 година, когато в бразилската музика европейското влияние съжителства с националното звучене, но - и започва да отстъпва пред неговите характеристики, когато ритъмът, тембрите, извиращи от фолклора, са нерядко вплетени в насоките на бразилския музикален модернизъм. Ценен допир с неговите първи стъпки са Елегията на Л. Галет, Сонатата на Кл.Санторо, тембровата изразителност на Соната № 1(наречена заради това „лилавата соната”) и „Понтеио” и Данса на К. Гуарниери, отчетливата индивидуалност и многоплановост в партитурите на най-изтъкнатия представител на тази уникална и жизнена музикална култура Ейтор Вилла-Лобос.

Всяка от програмите предизвика огромен интерес с различната си специфика, с различния ъгъл на интерпретаторския подход към виолончелото, с качеството си на първо докосване на изпълнителя, но – на публиката до произведенията или – както е във виолончеловия солов рецитал - намирането на един коренно нов баланс между творбите. Тези

концерти се радваха на огромен интерес от страна на публиката, медиите и критиката, имат аудио или видеозаписи.

4. Наред с тези три изяви се прибавят премиери на още виолончелови заглавия от: Джордже Енеску, Давид Попер, Джовани Солима:

Премиери за България

Джордже Енеску – Соната № 2 за виолончело и пиано

Давид Попер – Сюита за виолончело и басо континуо

Николай Стойков – Соната за две виолончели (нова редакция – с Анатоли Кръстев)

Джовани Солима – „Violoncelles vibrez” за две виолончели (с Денис Северин)

Премиери в чужбина:

Георги Арнаудов – Три сонета по Микеланджело (Москва)

Милчо Левиев – „Аусбург полка” (Москва)

Емил Табаков – „Бис” (Москва)

II. КАМЕРНА МУЗИКА

Предлагам на внимание и **активното музициране в камерни състави**, в което се налага разнообразие на формациите (триа, квартети, квинтети, секстети и октети), но - и продължително сътрудничество с някои от ансамблите. Тези концерти бяха приети от авторитетни подиуми и фестивали като „Софийски седмици”, „Мартенски музикални дни”, „Варненско лято” и др.

1. Важен и доказващ приноси е участието ми в Струнен квартет „Фрош”, с който за 2 години осъществихме **13 програми** с произведения от класиката до съвременността, запознахме българската публика с музика от България, Чехия, Германия, Русия, Англия и др. Съществен дял бе отделен от „Фрош” на премиерите, които „родиха” майсторски опуси на български композитори, докоснаха публиката до високи образци на съвременната музика:

Световни премиери

Васил Казанджиев – Струнен квартет № 7 (Москва)

Драгомир Йосифов – Äir-(s) за акордеон и струнен квартет

Божидар Спасов – „Illumina” за струнен квартет

Премиери за България

Васил Казанджиев – Струнен квартет № 7

Васил Казанджиев – Струнен квартет № 8

Астор Пиацола – Концерт за бандонеон и струнен оркестър (аранжмент за акордеон и струнен квартет на Ясухиро Касамацу от 2016)

2. Премиера за България като гост на Трио „Арденца”

Л.В.Бетовен- К.Райнеке - Троен концерт за цигулка, виолончело и пиано (аранжмент за клавирно трио)

III. ЗАПИСНА ДЕЙНОСТ

Като приноси моменти в записната ми дейност предлагам:

документалните записи на Соловия рецитал, Концерта на Добринка Табакова, Сонатата на Джордже Енеску, Сюитата на Давид Попер, Сонатата за 2 виолончели на Николай Стойков

първия студиен запис на Концерт за виолончело и оркестър от Филип Павлов – СО на БНР, диригент Марк Кадин - София, 1 студио на БНР - 10 февруари 2020

документалните записи на премиерите: Васил Казанджиев - Струнни квартети № 7 и 8, Драгомир Йосифов – Äir-(s) за акордеон и струнен квартет, Божидар Спасов – „Illumina” за струнен квартет, Астор Пиацола – Концерт за бандонеон и струнен оркестър (аранжмент за акордеон и струнен квартет на Ясухиро Касамацу от 2016), Л.В.Бетовен- К.Райнеке - Троен концерт за цигулка, виолончело и пиано (аранжмент за клавирно трио)

IV. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА РАБОТА

Приносните характеристики в нея са свързани с участието ми в образователния процес по виолончело в България, представянето на българската виолончелова школа в чужбина, пред колеги и студенти от други страни, които проявяват силен интерес към обучение в НМА:

-Участие в жури по виолончело в XXIV-ия Международен конкурс за млади изпълнители „Daleki akordi”- Сплит (Република Хърватска), 13-17 април 2019

-Майсторските класове по виолончело, ръководени в България, Румъния, Украйна: Национално училище по изкуствата „Добри Христов - гр. Варна – 2017, 2018, 2019;Национално училище за музикално и танцово изкуство – гр. Бургас, 2019 и 14 ноември 2020; Лятна академия на изкуствата– Созопол, юли 2017, 2018, 2019 и 2020; Академия на фестивала „Icon Arts” Трансилвания‘2019,Биертан - (Румъния), 1 -11 август 2019; Музикална академия „М. Лисенко” – Львов (Украйна), 3 октомври 2018; Музикална академия „М. Глинка” – Днепропетровск (Украйна), 7-8 октомври 2018; Национален университет по изкуствата „И.П.Котляревски” – Харков (Украйна) , 9-11 октомври 2018; Национален музикален университет – Букурещ (Румъния), 25-27 ноември 2019, Академията на Международния фестивал фестивал „Челисимо” – София, 2-6 март 2020

-Изяви на моите ученици (с четири награди от национални конкурси), с реализацията им като професионалисти (оркестранти, концертиращи активно виолончелисти, преподаватели).

Като обобщение на **приносите в предложената като хабилитационен труд художественотворческа дейност** се налага издигането на авторитета на виолончеловото изкуство, на виолончеловата школа в България.